

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

**Predlog akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja ženskog
preduzetništva Crne Gore 2015-2020 za 2017.god.**

STRATEŠKI PRIORITET 1. KREIRANJE POVOLJNOG POSLOVNOG AMBIJENTA ZA RAZVOJ ŽENSKOG PREDUZETNIŠTVA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
Mjera: M0 – Uspostavljanje međuresornog tela za koordinaciju i praćenje implementacije Strategije ženskog preduzetništva					
1.0.1.	Potpisivanje Memoranduma o saradnji sa opštinama u cilju unapređenja ženskog preduzetništva	Potpisani memorandumi	Uspostavljeni lokalni mehanizmi za razvoj ženskog preduzetništva	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Direkcija za razvoj MSP. UNDP, UPCG, lokalne samouprave	kontinuirano
1.0.2	Procjena lokalnih mehanizama u opštinama za podršku ženskom preduzetništvu	Osnovani biznis start up centri	Broj žena zainteresovanih za pokretanje biznisa	Lokalne samouprave, Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UPCG, UNDP, NVO	2017
Mjera: M1 – Analiza raspoloživih institucionalnih infrastrukturnih kapaciteta i realizovanih programa nefinansijske podrške MSP sa aspekta učešća i uticaja na žene preduzetnice					
1.1.1	Analiza kapaciteta i realizovanih programa nefinansijske podrške MSP sa aspekta učešća i uticaja na žene preduzetnice	Utvrđen prijedlog za unaprjeđnje nefinansijske podrške za žene preduzetnice	Predlog programa	ME, Direkcija za MSP IRF CG, ZZCG, UPCG, PKCG Centar za stručno obraz.	2017
Mjera: M2 - Povećanje infrastrukturnih kapaciteta i ponude pružanja savetodavnih usluga ženama u svim fazama poslovnog poduhvata (od pokretanja, rasta, transfera vlasništva i upravljanja, promašaja...)					
1.2.1	Mentorska podrška preduzeticama i izrada programa obuke	Urađeni biznis planovi Urađen program obuke	Broj realizovanih biznis planova Broj sprovedenih obuka	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, IRF, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UNDP, lokalne samouprave, lokalne agencije za razvoj, NVO	kontinuirano
Mjera: M3 – Pozitivnom diskriminacijom povećati učešće žena u programima podrške MSP u okviru realizacije svih relevantnih politika i planova i programa javnog sektora od nacionalnog do lokalnog nivoa					

1.3.1	Utvrđene kvote kojima se obezbeđuje minimum učešća žena u programima podrške MSP	Povećan broj i iznos dodeljene podrške ženama u okviru programa podrške MSP	Izveštaj o realizovanim programima	ME, Direkcija MSP Ključni partner: ZZZCG, MRSS, MLJMP, MF	kontinuirano
Mjera: M4 - Promocija preduzetništva i realizacija programa podrške namenjenih za samozapošljavanje žena (start-up)					
1.4.1	Realizacija promotivnih aktivnosti u okviru javnog sektora i najšire javnosti o efektima realizovanih programa:	Realizovane aktivnosti u cilju promocije ženskog preduzetništva Saradnja sa TVCG Saradnja sa institucijama, lokalnim samoupravama, akademskom zajednicom, NVO Saradnja sa medijima	Izveštaji, TV emisije, Skupovi, radionice, okrugli stolovi	Direkcija za razvoj MSP UPCG ZZZ	kontinuirano
1.4.2	Organizovan sajam ženskog preduzetništva	Podrška većoj vidljivosti ženskog preduzetništva	Izveštaji Direkcije i ostalih uključenih institucija	Direkcija za MSP, MLJMP (ORR) PKCG UPCG, organizacije civilnog društva	2017
1.4.3	Promocija IPA 2014 – oblast: žensko preduzetništvo na lokalnom nivou	O snažene lokalne institucije i žene u preduzetništvu	Medijski događaj	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, UNDP, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UPCG	2017
	Organizovanje okruglih stolova na temu ekonomskog osnaživanja žena	Smanjena stopa nezaposlenih žena na tržištu rada	Broj organizovanih događaja	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, ZZZCG, Unija poslodavaca, Privredna komora Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, međunarodni partneri, lokalne samouprave	2017
	Realizacija promotivnih aktivnosti u okviru najšire	Povećana zainteresovanost	Skupovi, radionice, okrugli stolovi	ME, Direkcija za MSP	2017

	javnosti o efektima realizovnih programa	žena da startuje svoj biznis		Ključni partner: UPCG, ZZCG, IRFCG, , PKCG, MBA	
Mjera: M5 - Promocija održivog preduzetništva i realizacija programa podrške za brzorastuće i inovativne poslovne poduhvate žena					
1.5.1	Realizacija promotivnih aktivnosti u okviru javnog sektora i najšire javnosti o efektima realizovnih programa podrške postojećim biznisima preuzetnica	Povećan broj žena opstalih u biznisu, Definisani predlozi za unapređenje programa podrške	Skupovi, radionice, okrugli stolovi	Direkcija za MSP ME, Direkcija za MSP, UPCG, ZZCG, IRFCG, MBA	kontinuirano
Mjera: M6 - Uspostavljanje i unapređenje ženskih biznis inkubatora na nivou sva tri regiona uz povoljnije uslove boravka					
1.6.1	Razmotrene mogućnosti uspostavljanja inkubatora za početnice u biznisu	Obavljeni pregovori sa opštinama Odabrane lokacije Definisani ključna akteri	Potpisani sporazumi o saradnji Otvoren(i) nov(i) inkubatori za žene preduzetnice	ME, Direkcija za MSP Ključni partner: BSC Bar UPCG	2017
Mjera: M7 - Analiza regulatornog okvira obavljanja preduzetničke aktivnosti s posebnim aspektom na rodnost					
1.7.1	Analiziran regulatorni okvir sa aspekta identifikovanih barijare za razvoj ženskog preduzetništva	Utvrđen predlog za izmenu propisa	Analiza	Direkcija, APŽ, Udruženje preduzetnica, UPCG	kontinuirano
Mjera: M8- Unapređenje regulatornog okvira koji će eliminisati rodnu nejednakost i osigurati pojednostavljenje i predvidivost kroz smanjenje broja procedura, potrebne dokumentacije i smanjene troškove					
1.8.1	Preispitati mogućnost smanjenja poreskih troškova u prvoj godini poslovanja žena preduzetnica	Olakšavanje poslovanja preduzetnica u startovanju biznisa	Predlog izmene propisa	Direkcija, APŽ, UP, UPCG, PKCG; MBA	Pomjeren iz 2016 za 2017
1.8.2	Predložene promjene regulatornog okvira koji će eliminisati rodnu nejednakost, ali i osigurati pojednostavljenje kroz smanjenje broja procedura, potrebne dokumentacije i troškova imajući u vidu princip Think Small First, preporuke EU i primjera dobre prakse	Smanjen broj procedura, potrebne dokumentacije i troškova, na nivou preporučenih normi u EU	Predlog izmene propisa	Vodeća Institucija: Direkcija Ključni partner: APŽ	Pomjeren iz 2016 za 2017
Mjera: M10 – Na nivou lokalnih samouprava provjeriti opravdanost i visinu pojedinih lokalnih taksi, posebno s aspekta uticaja na razvoj ženskog preduzetništva.					

1.10.1	Na nivou lokalnih samouprava preispitana politika lokalnih taksi	Olakšavanje poslovanja preduzetnica u startovanju biznisa	Registar fiskaliteta na lokalnom nivou	UPCG	2017
--------	--	---	--	------	------

STRATEŠKI PRIORITET 2. BOLJI PRISTUP FINANSIJAMA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
Mjera: M11 – Kreiranje i promovisanje posebnih grant programa za žene koje pokreću biznis (start-up program koji nije samo za nezaposlene žene)					
2.11.1	Izrada studije izvodljivosti	Utvrđen okvir za realizaciju programa	Studija Odluka o realizaciji programa	IRFCG, APŽ; UP, Direkcija za MSP	2017
2.11.2	Realizacija grant programa za žene koje pokreću biznis	Povećan broj žena koje startuju svoj biznis Realizacija grant programa podrške za nove preduzetnice u okviru posebnog projekta	Iznos sredstava Broj start-up firmi Izveštaj	Vodeća Institucija: IRFCG Ključni partner: APŽ, UP, Direkcija za MSP UPCG	2017
Mjera: M12 – Unaprediti finansiranje ženskog preduzetništva u okviru IRFCG i ZZCG kreiranjem novih i unapređenjem postojećih instrumenata u skladu sa potrebama i mogućnostima žena preduzetnica, a čija će se dostupnost biti jednaka u ruralnim i urbanizovanim oblastima					
2.12.1	Realizovani posebni programi namenjen preduzeticama kroz projekat Podrška rodnim i antidiskriminacionim politikama, čiji su nosioci MLJMP i UNDP	Povećan broj žena preduzetnica u ruralnim oblastima Sproveden dio projekta koji se odnosi na ekonomsko osnaživanje žena u Podgorici i Nikšiću.	Broj firmi Izveštaj o sprovođenju programa	IRFCG, ZZCG, Direkcija za MSP MPRR, MLJMP, APŽ, UP APŽ	2017
Mjera: M13 – Ispitati mogućnost osnivanja garantnog fonda ili posebne garancijske sheme za žene preduzetnice za start-up kredite					
2.13.1	Urađena studija izvodljivosti	Preporuke za uspostavljanje garancijskog fonda ili šeme	Studija	IRFCG	Pomjereno iz 2016
Mjera: M14 - Pripremiti poseban program obuke za ključno osoblje finansijskih institucija kako bi bolje razumjeli potrebe žena preduzetnice					
2.14.1	Realizovan program obuke Osnovano Biznis savjetovalište za žene i mlade u Glavnom gradu, koje vodi APŽ	Povećana svesnost o potrebama preduzetnica Aktivnosti u savjetovalištu će se sprovoditi i u 2017.	Broj treninga Broj institucija Broj učesnika	APŽ, Direkcija MSP APŽ	2017
Mjera: M15 – Promovisanje specifičnih potreba žena preduzetnica u okviru saradnje sa bankarskim sektorom, koje treba da rezultira uspostavljanjem specifičnih bankarskih instrumenata namenjenih ženama preduzeticama					

2.15.1	Promocija ženskog preduzetništva u okviru javnog i bankarskog sektora	Identifikovane mogućnosti za napređenjem bankarske ponude	Broj skupova, okruglih stolova Predlog bankarskih instrumenata	APŽ, Bankarski sektor, CBCG	2017
2.15.2	Razmatranje mogućnosti za uvođenje novih instrumenata banaka za finansiranje žena preduzetnica	Povećana ponuda banaka uz povoljnije uslove	Broj finansiranih ženskih biznisa	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: Bankarski sektor, CBCG	2017

STRATEŠKI PRIORITET 3. OBEZBEĐENJE POTREBNIH ZNANJA I VEŠTINA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
<i>Mjera: M16 – Razviti specijalizovane programe obuke na osnovu TNA čime će se osigurati pristup žena znanjima i vještinama potrebnim u različitim fazama preuzetničkog ciklusa uz subvencioniranje troškova</i>					
3.16.1	Godišnja TNA analiza žena preduzetnica	Kontinuirano utvrđivanje potreba preduzetnica za specifičnim treninzima	Rezultati ankete Utvrđivanje predloga subvencioniranih treninga Obezbeđen budžet	Direkcija za MSP, APŽ, UPCG, PKCG, MBA	2017
3.16.2	Realizacija treninga za preduzetnice	Organizovani treninzi za preduzetnice na aktuelne teme	Liste učesnika	Direkcija za MSP, APŽ, UPCG, PKCG, MBA	2017
<i>Mjera: M17 – Uvesti posebne programe mentorstva i savjetodavne podrške za žene u svim fazama poslovnog razvoja i da budu dostupni ženama iz sva tri regiona Crne Gore, te da su prilagođeni radnom vremenu i obavezama žena preduzetnica</i>					
3.17.1	Mentorska podrška preduzeticama i izrada programa obuke	Urađeni biznis planovi Urađen program obuke	Broj realizovanih biznis planova Broj sprovedenih obuka	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, IRF, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UNDP, UPCG, finansijske institucije, lokalne samouprave, lokalne agencije za razvoj, NVO	2017
3.17.2	Realizovan program savjetodavnih usluga	Nastavak aktivnosti po pitanju pružanja podrške	Broj i vrsta programa,	UPCG	2017

		preduzetnicama – u svim fazama poslovnog razvoja (usluge savjetovanja)	Broj učesnica/korisnica programa		
Mjera: M18 - Unaprijeđenje postojećih programa obuke za preduzetnice (potencijalne i postojeće) shodno njihovim kapacitetima, interesovanjima i potrebama uz angažovanje i uspješnih žena preduzetnica koje bi polaznicama prenosile svoje znanje i iskustvo iz prakse					
3.18.1	Realizovan program obuke kao primeri dobre prakse koji sprovode žene preduzetnice Biznis savjetovanište za žene i mlade u Glavnom gradu	Podignuta svesnost o uspešnosti žena kao redzetnica Unapređeno poslovanje preduzetnica	Broj obuka Broj žena trenera Broj žena polaznica	Direkcija za MSP, APŽ UPCG, UP, PKCG,MBA	kontinuirano
3.18.2	Sprovoditi programe obuke i seminare za žene koje otpočinju privatni biznis ili su vlasnice MSP, uz posebne obuke za žene iz teže zapošljivih kategorija	Realizovan nastavak aktivnosti po pitanju edukacije preduzetnica (seminari, treninzi)	Broj obuka	UPCG	kontinuirano

STRATEŠKI CILJ 4. PROMOCIJA, UMREŽAVANJE I ZAGOVARANJE INTERESA ŽENA PREUZETNICA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period Izvor finansiranja
Mjera: M20 - Sprovedenje kampanje o značaju ženskog preduzetništva od nacionalnog do lokalnog nivoa na svim medijima, uz kontinuirane tv i radio emisije i novinske priloge					
4.20.1	Kontinuirana realizacija medijske kampanje	Povećanje zainteresovanosti žena za razvojem i unapređenjem biznisa Nastavak aktivnosti po pitanju medijske promocije	Medija plan Budžet Medijski izveštaji	APŽ, Direkcija MSP,UPCG, UP medijske agencije i kuće	kontinuirano
4.20.2	Održavanje specijalizovanih TV i radio emisija	Prisutnost ženskog preduzetništva u svakodnevnom životu najšire zajenice	Medija plan Budžet Medijski izveštaji	APŽ, Direkcija MSP, UPGC, UP, medijske agencije i kuće	Kontinuirano
Mjera: M21 - Unaprijediti kapacitete udruženja poslovnih žena, jačati umrežavanje i medusobnu saradnju preduzetnica, posebno na na lokalnom nivou, Jačanje, kao i saradnju žena preduzetnica sa drugim udruženjima (networking) i promocija svetskih trendova (npr. koncept "coworking")					
4.21.1	Kreiranje akcionog plana za unapređenje kapaciteta udruženja poslovnih žena Apliciranje za sredstva za sprovođenje projekata u okviru IPA poziva	Upravljanje procesom unapređenja udruženja preduzetnica u narednom periodu	Akcionni plan Budžet Izveštaj o realizaciji	Vodeća Institucija: APŽ Ključni partner: Direkcija, UPGC, PKCG; MBA	Kontinuirano

4.21.2	Sprovođenje specifičnih obuka i aktivnosti u skladu sa akcionim planom Realizacija projekta Obuka na radu i mentoring za žene i mlade sa fokusom na sjeveroistočni region Crne Gore. Nosilac projekta organizacija Help, partneri APŽ i Opština Berane	Povećan broj članica Unapređena uloga udruženja Razvijene nove aktivnosti udruženja	Izveštaj	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: Direkcija, UPCG, PKCG; MBA	Kontinuirano
4.21.3	Uspostavljanje saradnje sa drugim udruženjima u zemlji i na međunarodnom nivou,	Unapređenje umrežavanja i internacionalizacija poslovanja Razvoj novih usluga	Memorandum o saradnji Izveštaj o realizovanoj saradnji	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: Direkcija, UPCG, PKCG;	Kontinuirano
4.21.4	Pomoć članicama za uključivanje u klastere i lance vrednosti	Unapređeno poslovanje članica kroz poslovnu uključenost u klastere ili lance vrednosti	Ugovor o saradnji Ugovori o proširenju biznisa i nastupa na novim tržištima	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: Direkcija, UPCG, PKCG; MBA	Kontinuirano
4.21.5	Jačati umrežavanje i saradnju sa domaćim i međunarodnim Udruženjima, koja se bave tematikom ženskog preduzetništva.	Uspostavljena saradnja sa drugim udruženjima	Ugovor o saradnji Izveštaj o realizovanoj saradnji	PKCG UPCG	2017
Mjera: M23 – Uvođenje godišnje nagrade za žene preuzetnice uz promociju na svim nacionalnim i lokalnim medijima, uz finansiranje od strane javnog sektora					
4.23.1	Utvrđivanje godišnje nagrade i akcionog plana za realizaciju	Podizanje svesnosti među ženama preduzetnicama i u najširoj javnosti Definisanje nagrađivanih kategorija	Akcionni plan realizacije Partneri Mediji Budžet	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: Direkcija, UPCG, PKCG; MBA , ZZCG CG, PKCG	2017
4.23.2	Realizacija procesa izbora i dodjele nagrada	Podizanje svesnosti među ženama preduzetnicama i u najširoj javnosti	Program manifestacije Medijska pokrivenost	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: UPCG, Direkcija	2017
Mjera: M24 - Uspostavljanje kvalitetnih i ažurnih baza podataka članstva udruženja žena preduzetnica i formiranje jedinstvenog registra					

4.24.1	Uspostavljena elektronska baza podataka žena preduzetnica koja se redovo ažurira	Raspolaganje kvalitetnim podacima o članicama i njihovim potrebama	Baza podataka	Vodeća Institucija: UPCG, APŽ, PKCG; MBA Ključni partner: Direkcija za MSP	2017
<i>Mjera: M25 – Uspostaviti stalni dijalog i saradnju udruženja preduzetnica sa predstavnicima javnog sektora od nacionalnog do lokalnog nivoa (vladine instiucije, parlament, lokalne samouprave itd.), radi predstavljanja i ostvarenja svojih poslovnih interesa</i>					
4.25.1	Uspostavljanje odbora za javno zagovaranje pri Asocijaciji poslovnih žena CG sa akcionim planom	Podizanje svesnosti o značaju dijaloga sa javnim sektorom u okviru udruženja	Odbor Akциони plan	Vodeća Institucija: APŽ Ključni partner: Direkcija, UPCG, PKCG; MBA , PKCG	2017
4.25.2	Uspostavljanje redovnog dijaloga sa javnim sektorom na svim nivoima	Nastavak podrške aktivnostima javnog sektora (na lokalnom i nacionalnom nivou) po pitanju stvaranja okruženja koje podstiče razvoj ženskog preduzetništva	Izveštaj o realizovanoj saradnji	UPCG	kontinuirano